

Ağustos Ayında Bahçede Bitki Koruma Faaliyetleri

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 10.08.2025 *Брой:* 8/2025

Elma ve şeftalideki külleme hastalığı hariç, mantar hastalıkları riski neredeyse geçmiştir. Zararlı böcekler ve akarların neden olduğu hasar da büyük ölçüde azalmıştır, çünkü yaşlı yapraklar onların gelişimi için uygun değildir. Ayrıca, bazıları alternatif konukçularına geçer.

Ağustos ayındaki bitki koruma faaliyetleri, esas olarak meyve ürününü kurtçuk hasarından ve yaprakları birkaç nesil geliştiren yaprak galeri güvelerinden, tahtakurularından ve diğer zararlılardan korumaya yöneliktir.

Popülasyon artışı nedeniyle akarların neden olduğu hasar izlenmelidir.

Uygulamalar, pestisitlerin hasat öncesi bekleme sürelerine ve hasat zamanına uygun olmalıdır. Günün daha serin saatlerinde yapılmalıdır.

Meyve bahçelerinde

Tüm bahçeler, Amerikan beyaz kelebeği varlığı açısından izlenir. Ekonomik eşik aşıldığında, ürünler Dipel 2 X (100 g/da) ile ilaçlanır.

Amerikan beyaz kelebeği (*Hyphantria cunea* Drury.) ülke genelinde yaygındır. Çok yıllık bir popülasyon dinamiği tipine sahiptir (her 5-6 yılda bir kitlesel olarak çoğalır). 47 botanik familyaya ait 240'tan fazla bitki türüne saldıran tipik bir polifag türdür. Yapraklı türler arasında dut, elma, erik, kiraz, ayva, ceviz, çınar yapraklı akçaağaç ve dişbudak tercih eder.

Bulgaristan'da Amerikan beyaz kelebeği genellikle yılda iki nesil geliştirir ve bazen kısmi bir üçüncü nesil görülür. Ağaç gövdelerindeki çatlak kabukların altında, çatıların altında veya toprakta sığ bir şekilde pupa olarak kışlar. Tek bir yumurta kümesinden yeni çıkan larvalar, birkaç yaprağı ipek ipliklerle bir araya getirir ve içinde yaşayacakları ortak bir larva yuvası hazırlar. Yuva, beslenip büyüdükçe yavaş yavaş genişleyerek dalın terminal kısmının tamamını ve bazen komşu sürgünleri kapsar. Beşinci larva evresine kadar (genellikle yedi, bazen daha fazla) yuvada yaşarlar ve bu onları yırtıcılardan korur. Bu aşamadan sonra larvalar bağımsız bir yaşam sürer. Yoğun tüylülükleri, onları yırtıcı böceklerden ve kuşlardan korur.

Genç larvalar (yuvalarda) yaprakları kısmen iskeletleştirerek, bir epidermis ve parankima ile beslenir. Daha yaşlı larvalar damarları etkilemeden yaprakları kabaca iskeletleştirir ve en yaşlı larvalar tüm yaprak ayasını tüketir. Yiyecek yokluğunda, larvalar meyveleri de yüzeysel olarak kemirebilir. Yüksek popülasyon yoğunluklarında, zararlı geniş alanlardaki büyük ağaçları tamamen yapraksız bırakabilir.

İkinci nesil güveler Temmuz başından Ağustos sonuna kadar uçar. Doğurganlıkları daha da yüksektir (2.500 yumurta). Çıkan larvaların neden olduğu hasar genellikle birinci nesilden daha fazladır ve Ağustos ve erken Eylül'de maksimuma ulaşır.

Beslenmenin ardından, bu neslin larvaları pupa olur ve kışı geçirmek üzere kalır. Daha erken pupa olan bireylerin bazıları kısmi bir üçüncü nesil olarak çıkabilir, ancak bu sadece belirli yıllarda ve çok düşük popülasyon yoğunluğunda gerçekleşir.

Meyve ağacı yaprakbükeni ile bulaşık meyve bahçeleri aşağıdaki ürünlerden biri ile ilaçlanır – Delegate 250 WG (30 g/da), Rapax 100–200 (ml/da), Dipel DF 50–150 (g/da), Avant 150 EC (33.3 ml/da), Decis 100 EC (8.75–12.25 ml/da), Coragen 20 SC (16–30 ml/da). Çiftleşmeyi engelleme için kombine feromon dağıtıcıları da kullanabilirsiniz – Isomate – SLR (100 adet/da).

Kabuk böcekleri ile bulaşık meyve ağaçlarının gövdeleri ve kalın dalları aşağıdaki ürünlerden biri ile ilaçlanır – Decis 100 EC (12.25 ml/da), Coragen 20 SC (30 ml/da), Sumi Alpha 5 EC (0.03%), Karate Zeon 5 SC (15 ml/da).

Küçük (buruşuk) meyve kabuk böceği (*Scolytus (Ecopogaster) rugulosus* Ratz.) yaygındır. Sert çekirdekli meyve türlerini – şeftali, kayısı, kiraz, erik – tercih eder, ancak yumuşak çekirdekli meyvelere – armut, elma vb. – de saldırır. Çeşit tercihleri vardır – örneğin, Gloster elma çeşidi ve M9 anaç. Hem yaşlı ve terk edilmiş bahçelere hem de sağlıklı bitkilerle genç plantasyonlara saldırır, bu da onu büyük meyve kabuk böceğinden daha tehlikeli bir zararlı yapar.

Tür, yılda iki nesil geliştirir. Meyve ağaçlarının gövdelerinde ve dallarındaki galerilerde çeşitli yaşlarda larva olarak kışlar. İkinci nesil böcekler Temmuz-Ağustos aylarında ortaya çıkar ve Eylül-Ekim'e kadar bulunabilir. Yaklaşık 1 mm çapında yuvarlak çıkış delikleri kemirirler. Tomurcuklar ve dalların, sürgünlerin kabuğu ile beslenirler. İyi uçarlar ve yeni ağaçlara yayılırlar. Çiftleşmeden sonra, dişiler tomurcukların ve ana dalların tabanında bir giriş deliği kemirir ve dalların içine nüfuz eder. Orada kısa boyuna ana galeriler (1.5–3 cm) yaparlar. Ana galerinin her iki tarafında küçük nişler açarlar ve her birine bir yumurta bırakırlar. Tek bir ana galeride 10 ila 40 yumurta bırakılır. Dişi doğurganlığı 12 ila 120 yumurta arasında değişir. Yumurtlamadan sonra dişiler ölür ve giriş deliklerini vücutlarıyla tıkarlar. Larvalar bir ila iki hafta sonra çıkar ve uzun, kıvrımlı ve keşişebilen yan larval galerileri kemirir. Genellikle galeriler sıkıştırılmış dışkı ile tamamen dolar. Çıkan larvalar galerilerde kışı geçirmek üzere kalır ve daha ılıman havalarda beslenme kış aylarında da devam edebilir.

Şeftali bahçeleri aşağıdaki ürünlerden biri ile ilaçlanır – külleme hastalığına karşı Sulphur WG (600 g/da), Solfo 80 WG (750 g/da), Systhane 20 EW (0.03%), Luna Experience (50–75 ml/da), Flint Max 75 WG (0.02%); doğu

meyve güvesi, şeftali sürgün kurdu (üçüncü nesil), dut kabuklubiti, San Jose kabuklubiti'ne karşı deltametrin bazlı bir ürün – Decis 100 EC (12.5 ml/da), Meteor (90 ml/da), Deka EC (50 ml/da); ve akarlara karşı Apollo 50 SC (40 g/da), Valmec (60–96 ml/da) veya başka bir abamectin bazlı ürün, Voliam Targo 063 SC (75 ml/da), Naturalis (100–150 ml/da).

Şeftalide külleme hastalığının etmeni olan ascomycete mantarı *Sphaerotheca pannosa* (Wallroth) Levelle var. *persicae* Woronichin, konidial evresi *Oidium leuconium* Desmazieres, bulaşık tomurcukların pulları arasında kışlar.

Lokal enfeksiyon ilk olarak genç, büyümekte olan meyvelerde genişleyen tozlu lekeler şeklinde görülür. Bunların altında meyve eti kararır, mantarlaşır ve çok sık çatlar. Genç meyveler yaklaşık 4 cm boyuta ulaşana kadar hastalığa duyarlıdır, bundan sonra genellikle enfekte olmaz. Genellikle hafif enfekte meyveler hasat olgunluğuna kadar büyür, ancak üzerlerinde mantarlaşmış lekeler kalır. Yazın ikinci yarısında, yapraklarda ve sürgün uçlarında, alt tarafı tozlu bir kaplama ile örtülü çoğunlukla açısıl, klorotik lekeler oluşur. Etkilenen yapraklar şiddetli şekilde deforme olur ve yüksek hastalık baskısı altında nekroze olur ve dökülür.

Nektarin çeşitleri külleme hastalığına özellikle yüksek derecede duyarlıdır.

Hastalık geniş bir sıcaklık aralığında gelişir, ancak daha yüksek hava neminde, kuru koşullarda da bireysel enfeksiyonlar mümkün olsa da. Sık ve yoğun yağışlar, mantar gelişimini engellediği ve sporların yıkanmasına

veya ölümüne yol açtığı için külleme gelişimi için elverişsizdir. Spor çimlenmesi ışıkla uyarılır ve hasta meyveler genellikle ağaç tacının daha yüksek, güney veya güneybatı kısımlarında bulunur.

Şeftali sürgün kurdu (*Anarsia lineatella* Zell.) ülke genelinde yaygındır. Sert çekirdekli meyve türlerini tercih eder. En şiddetli şekilde şeftali, kayısı ve eriğe saldırır. Kiraz, badem, vişne vb. üzerinde de bulunmuştur.

Böcek yılda üç nesil geliştirir ve sıcak bir sonbaharda dördüncü bir nesil görülür. İkinci larva evresinde, daha nadiren birinci evrede, tomurcuklarda, mumyalaşmış meyvelerde, dal çatallarında, meyve saplarında ve gövdede kışlar. Kışlamak için larva, ipek ipliklerle kaplı, düzgün duvarlı küçük bir oda kemirir. Oda en sık tacın güneş gören orta katlarında bulunur. Genellikle kışlama bölgesi çevresinde kahverengi dışkı yığınları birikir.

Üçüncü nesil